

V Bruseli 30. 9. 2020
SWD(2020) 305 final

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE,

**Správa o právnom štáte 2020
Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Estónsku**

Sprievodný dokument

**K OZNÁMENIU KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE,
EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU
REGIÓNOV**

Situácia v oblasti právneho štátu v Európskej únii

{COM(2020) 580 final} - {SWD(2020) 300 final} - {SWD(2020) 301 final} -
{SWD(2020) 302 final} - {SWD(2020) 303 final} - {SWD(2020) 304 final} -
{SWD(2020) 306 final} - {SWD(2020) 307 final} - {SWD(2020) 308 final} -
{SWD(2020) 309 final} - {SWD(2020) 310 final} - {SWD(2020) 311 final} -
{SWD(2020) 312 final} - {SWD(2020) 313 final} - {SWD(2020) 314 final} -
{SWD(2020) 315 final} - {SWD(2020) 316 final} - {SWD(2020) 317 final} -
{SWD(2020) 318 final} - {SWD(2020) 319 final} - {SWD(2020) 320 final} -
{SWD(2020) 321 final} - {SWD(2020) 322 final} - {SWD(2020) 323 final} -
{SWD(2020) 324 final} - {SWD(2020) 325 final} - {SWD(2020) 326 final}

ZHRNUTIE

Estónsky justičný systém sa vyznačuje tým, že na súdoch sa používajú jedny z najpokročilejších informačných a komunikačných technológií. Tieto technológie zaisťujú vysoký stupeň dostupnosti a flexibility pri využívaní súdov a počas pandémie ochorenia COVID-19 veľkou mierou prispeli k tomu, že sudy iba s relatívne malými narušeniami mohli fungovať ďalej. Najvyšší súd a samosprávne súdne orgány sú dobre zapojené do hlavných aspektov riadenia justičného systému, najmä pokiaľ ide o pridelovanie ľudských a finančných zdrojov, vymenúvanie sudcov a iné aspekty sudcovskej kariéry.

Právny a inštitucionálny rámec na boj proti korupcii je v Estónsku vo všeobecnosti zavedený. Estónsko vytvorilo účinnú sieť na riadenie vykonávania protikorupčnej politiky. Pripravuje sa nová protikorupčná stratégia. Všetky ministerstvá sú vybavené na koordinovanie predchádzania korupcie a zaistenie vykonávania činností národnej stratégie boja proti korupcii v príslušnom sektore. Kapacity na vyšetrovanie a trestné stíhanie trestných činov korupcie sú účinné a podľa prokuratúry sú rozpočtové zdroje považované za uspokojivé. Boli zavedené ustanovenia upravujúce „jav otáčavých dverí“. Zákon neupravuje činnosti lobizmu, ale pripravuje sa návrh právneho nariadenia. Stále nie je zavedený ucelený rámec na ochranu oznamovateľov. Estónsko investovalo veľké prostriedky do elektronického učenia sa, ktoré je určené pre všetkých zamestnancov verejného sektora s cieľom podporiť predchádzanie konfliktu záujmov.

Právny rámec Estónska v oblasti plurality médií vychádza z ústavných záruk a odvetvových právnych predpisov. Regulačný orgán pre médiá – Úrad na ochranu spotrebiteľa a technickú reguláciu (ECPTRA) – pôsobí ako administratívna časť ministerstva hospodárskych záležitostí. Jeho nezávislosť bude posilnená zákonom, ktorým sa transponuje revidovaná smernica o audiovizuálnych mediálnych službách. Transparentnosť vlastníctva médií bude plne zaistená až prijatím novej osobitnej právnej úpravy. Všeobecné informácie týkajúce sa podnikania sú však dostupné elektronicky a prístup k údajom v obchodnom registri je bezplatný. Rámec na ochranu novinárov je komplexný a záruky ochrany novinárov sú zahrnuté do viacerých aktov.

Systém bŕzd a protiváh je v Estónsku dobre vyvinutý a jeho súčasťou je inkluzívny proces prijímania zákonov, ktorý sa ďalej vyvíja. Komora estónskeho Najvyššieho súdu pre kontrolu ústavnosti vykonáva *ex-ante* aj *ex-post* kontrolu ústavnosti aj prostredníctvom priamej ústavnej sťažnosti. Verejný ochranca práv zohráva významnú úlohu v systéme bŕzd a protiváh. Práve sa mu udeľuje akreditačný status „A“ podľa zásad OSN (no došlo k odkladu z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19).

I. JUSTIČNÝ SYSTÉM

Estónsky súdny systém pozostáva z troch stupňov: štyroch krajských súdov (pojednávania vo všetkých občianskoprávných a trestnoprávných veciach a prečinoch), dvoch správnych prvostupňových súdov, dvoch obvodných druhostupňových súdov (preskúmania rozhodnutí okresných a správnych súdov) a Najvyššieho súdu na najvyššom stupni, ktorý kontroluje rozsudky súdov prostredníctvom konaní o kasačnom opravnom prostriedku a je aj súdom pre kontrolu ústavnosti. Najvyšší súd spravuje svoj vlastný rozpočet a činnosti, kým prvostupňové a druhostupňové súdy sú spravované Radou pre správu súdov v spolupráci s ministerstvom spravodlivosti. Rada pre správu súdov je dočasným orgánom, ktorý má okrem iného právomoci súvisiace s mapou súdnictva a zdrojmi pre súdnictvo a zúčastňuje sa na diskusii o správe súdov.¹ Sudcov prvostupňových a druhostupňových súdov vymenúva prezident republiky na návrh Najvyššieho súdu zloženého zo všetkých sudcov (*en banc*). Prokuratúra je vládny orgán, ktorý patrí pod ministerstvo spravodlivosti a pri plnení svojich povinností je nezávislý. Riadi ju generálny prokurátor, najmä pokiaľ ide o vymenúvanie prokurátorov a ich kariéru.² V estónskom justičnom systéme sú právnici (advokáti) členmi estónskej advokátskej komory, ktorá je nezávislou samosprávnou profesijnou komorou.

Nezávislosť

Najvyšší súd a ostatné samosprávne súdne orgány zohrávajú dôležitú úlohu pri vymenúvaní sudcov a iných rozhodnutiach o justičnom systéme. Najvyšší súd organizuje výberové konania a na plenárnom zasadnutí vyberá kandidátov na sudcov prvostupňových a druhostupňových súdov, pričom navrhuje ich vymenovanie prezidentom republiky.³ Sudcov Najvyššieho súdu vymenúva parlament (*Riigikogu*) na návrh predsedu Najvyššieho súdu, ktorý zväži stanoviská Najvyššieho súdu zloženého zo všetkých sudcov (*en banc*) a Rady pre správu súdov. Najvyšší súd pomáha pri organizovaní práce piatich samosprávnych súdnych orgánov [súd zložený zo všetkých sudcov (Najvyšší súd *en banc*), a to Rady pre správu súdov, Rady pre odbornú justičnú prípravu, Výboru pre preskúmanie sudcov⁴, Disciplinárnej komory⁵ a Rady pre justičnú etiku]. Okrem toho sa Komora Najvyššieho súdu pre kontrolu ústavnosti zaoberá prípadnými žiadosťami o súdne preskúmanie, ktoré boli podané proti rozhodnutiu prezidenta republiky nevymenovať

---

¹ Radu pre správu súdov tvorí predseda Najvyššieho súdu, piati sudcovia volení Najvyšším súdom *en banc* na tri roky, dvaja členovia parlamentu (predsedovia *ex officio* právneho výboru a ústavného výboru), súdny advokát vymenovaný radou advokátskej komory, hlavný prokurátor alebo ním vymenovaný prokurátor, verejný ochranca práv (ombudsman) alebo ním vymenovaný zástupca. Na zasadnutiach Rady pre správu súdov sa zúčastňuje aj minister spravodlivosti alebo ním vymenovaný zástupca s právom vystúpiť v rozprave, ale bez hlasovacieho práva. Rada nie je stálym orgánom, ale schádza sa na riadnych zasadnutiach štyrikrát ročne a podľa potreby na mimoriadnych zasadnutiach.

² Porovnávací prehľad EÚ v oblasti justície za rok 2019, obrázky č. 55 – 57. Ministerstvo spravodlivosti vykonáva dohľad nad činnosťami prokuratúry, netýka sa to však činností prokuratúry v oblasti plánovania sledovania, predsúdnych trestných konaní a zastupovania prokuratúry na súde. Pozri článok 9 zákona o prokuratúre. Generálneho prokurátora vymenúva vláda na návrh ministra spravodlivosti po zvážení stanoviska parlamentného výboru pre právne záležitosti.

³ Článok 30 zákona o súdoch.

⁴ Výbor pre preskúmanie sudcov má desať členov a je volený na obdobie piatich rokov. Šiesti členovia sú sudcovia zo všetkých troch stupňov, jeden člen je právnik vymenovaný fakultou práva v Tartu, jednu osobu vymenúva minister spravodlivosti, jedného právnik vymenúva advokátska komora a jeden člen je prokurátor vymenovaný generálnym prokurátorom. Pozri článok 69 zákona o súdoch.

⁵ Zloženie komory je uvedené v článku 93 ods. 1 – piati sudcovia Najvyššieho súdu, piati sudcovia obvodných súdov a piati sudcovia prvostupňových súdov.

kandidáta na sudcu.⁶ Treba poznamenať, že prezident nikdy neodmietol vymenovať kandidáta na sudcu. A preto sa Komora pre kontrolu ústavnosti nikdy nezaoberala súdnym preskúmaním v súvislosti s nevyemenovaním kandidáta na sudcu.

Vnímaná miera nezávislosti súdnictva medzi širokou verejnosťou je priemerná a medzi spoločnosťami je nízka. Pokiaľ ide o širokú verejnosť, 57 % vníma nezávislosť súdnictva ako pomerne dobrú a veľmi dobrú, čo v porovnaní s rokom 2019 predstavuje po predchádzajúcom klesajúcom trende nárast. Podniky vnímajú nezávislosť ako nízku (len 39 % ju považuje za pomerne dobrú a veľmi dobrú), takže po predchádzajúcom klesajúcom trende ostáva stabilná.⁷ Z iného prieskumu medzi podnikmi (Svetové ekonomické fórum), kde je vnímaná miera nezávislosti vyššia než priemer medzi členskými štátmi, vyplynul pokles vnímania v posledných rokoch.⁸

Rada pre správu súdov zohráva dôležitú úlohu pri určovaní zdrojov pre súdnictvo a prispela k reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19. Radu pre správu súdov, ktorá je dočasným orgánom, tvorí väčšina sudcov a zohráva dôležitú úlohu pri riadení justičného systému. Okrem iného schvaľuje mapu súdnictva, počet sudcov každého súdu, vymenúvanie a odvolávanie predsedov súdov. Okrem toho poskytuje stanoviská k rozpočtom súdov a kandidátom na sudcov Najvyššieho súdu. Rada nepôsobí ako stály orgán, ale stretáva sa na štyroch riadnych zasadnutiach a v prípade potreby aj na mimoriadnych zasadnutiach. Rada napríklad prerokovala spôsob, akým má justičný systém reagovať na pandémiu ochorenia COVID-19, vrátane ďalšieho vývoja elektronickej komunikácie na súdoch s cieľom zachovať fungovanie súdov.⁹ Radu organizačne podporuje ministerstvo spravodlivosti, ktoré nemôže zasahovať do jej práce a rozhodovania. Rada musí schvaľovať väčšinu dôležitých rozhodnutí prijatých ministerstvom spravodlivosti v súvislosti so súdmi.¹⁰ Poskytuje aj stanoviská k finančným, rozpočtovým a personálnym záležitostiam.¹¹ Zapojená je najmä do určovania pridelovania zdrojov súdom, pretože poskytuje stanovisko k návrhu vypracovanom ministerstvom spravodlivosti v spolupráci s predsedami súdov. V rámci procesu predkladania stanoviska rady k rozpočtu je vypracovaný kompromisný návrh, do ktorého prípravy je plne zapojené súdnictvo.

---

⁶ Skupina štátov proti korupcii (GRECO) poznamenala, že Najvyšší súd rozhoduje v pléne (19 sudcov), keď prijíma návrhy na vymenovanie sudcov prvostupňových a druhostupňových súdov, kým Komora Najvyššieho súdu pre kontrolu ústavnosti, ktorú tvorí deväť sudcov, vystupuje ako odvolacia inštitúcia. GRECO sa domnieva, že to vedie k problému „štrukturálnej nestrannosti“, ktorým sa Európsky súd pre ľudské práva zaoberal vo viacerých rozhodnutiach. Pozri GRECO, štvrté kolo hodnotenia – hodnotiaca správa, odsek 99. Pozri aj GRECO, štvrté kolo hodnotenia – druhá správa o plnení odporúčaní, odseky 39 – 44.

⁷ Porovnávací prehľad EÚ v oblasti justície za rok 2020, obrázky č. 44 a 46.

⁸ Porovnávací prehľad EÚ v oblasti justície za rok 2020, obrázok č. 48. Úroveň vnímanej nezávislosti súdnictva sa kategorizuje takto: veľmi nízka (menej ako 30 % respondentov vníma nezávislosť súdnictva za pomerne dobrú a veľmi dobrú); nízka (30 – 39 %), priemerná (40 – 59 %), vysoká (60 – 75 %), veľmi vysoká (nad 75 %).

⁹ Odporúčania Rady pre správu súdov k organizácii správy súdnictva počas núdzovej situácie.

¹⁰ Pozri články 39 a 41 zákona o súdoch: určenie miestnej príslušnosti súdov, štruktúra súdov, umiestnenie súdov a budov súdov; určenie počtu sudcov na súdoch a v budovách súdov; vymenúvanie predsedov súdov a ich predčasné uvoľnenie; rozhodnutie povoliť sudcovi, aby pokračoval vo výkone služby po dosiahnutí dôchodkového veku; určenie počtu prísediach; stanovenie zloženia registra údajov informačného systému súdov a postupu jeho predkladania.

¹¹ Pozri články 39 a 41 zákona o súdoch: zásady tvorby ročných rozpočtov súdov; súlad pridelovania prostriedkov súdom v rozpočte ministerstva spravodlivosti so zásadami tvorby ročných rozpočtov súdov; kandidáti na voľnú pozíciu sudcu Najvyššieho súdu; uvoľnenie sudcov z funkcie z mimoriadnych dôvodov.

Kvalita

Informačné a komunikačné technológie na súdoch sú vyspelé a ďalej sa rozvíjajú s cieľom zaistiť bezproblémové fungovanie súdov aj napriek výzvam v súvislosti s ochorením COVID-19. Estónsko patrí k členským štátom s najlepšimi výsledkami, pokiaľ ide o používanie informačných a komunikačných technológií (IKT) na zlepšovanie prístupnosti a celkovej kvality justičného systému.¹² Prácu súdov uľahčuje používanie štyroch IKT nástrojov: súdny informačný systém, verejný systém e-File, systém e-File a nedávno spustený systém digitálnych súdnych spisov. Súdny informačný systém je interný súdny informačný systém používaný všetkými sudcami a úradníkmi súdov, ktorý obsahuje všetky dokumenty predložené súdu alebo vyhotovené súdom. Služi aj na vytváranie súdnych dokumentov pomocou prispôsobiteľných vzorových formulárov, získavanie informácií z iných databáz a posielanie súdnych informácií do ostatných informačných systémov prostredníctvom systému e-File. Súdny informačný systém sa používa aj na automatické rozdeľovanie prípadov medzi sudcov.¹³ Verejný systém e-File je externý informačný systém, ktorý účastníkom konania a ich zástupcom umožňuje, aby sa elektronicky zúčastňovali na konaniach.¹⁴ Verejný systém e-File umožňuje občanom začať občianskoprávne a správne konania a sledovať tieto konania, ako aj priestupkové konania a predkladať dokumenty na spracovanie. Je založený na systéme e-File, ktorý prepája informačné systémy polície, prokuratúry, súdov a iných orgánov činných v konaní, čím zaisťuje centrálnu výmenu informácií o konaniach medzi účastníkmi konania a rýchlu bezpapierovú výmenu údajov. Účelom verejného systému e-File je poskytovať účastníkom konania informácie obsiahnuté v systéme e-File prostredníctvom internetu.¹⁵ Systém e-File je interný centrálny informačný systém, ktorý poskytuje podrobný prehľad o rôznych fázach konania. Umožňuje simultánnu výmenu informácií medzi rôznymi účastníkmi konania.¹⁶ Používateľom klientských systémov sa zobrazujú len údaje týkajúce sa ich profesijných povinností.¹⁷ Systém digitálnych súdnych spisov sa používa na lepší a funkčnejší prehľad a prístupnosť súdnych spisov pre sudcov, ich asistentov¹⁸ a účastníkov súdneho konania.¹⁹ Tento nástroj IKT ponúka používateľom viacero možností na lepšiu organizáciu a optimalizáciu procesných krokov a procesov na súdoch.²⁰ V dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 sa urýchlil ďalší vývoj a implementácia systému digitálnych súdnych spisov, takže sudy a prokuratúra mohli bez väčších problémov ďalej pokračovať vo svojej práci.

¹² Porovnávací prehľad EÚ v oblasti justície za rok 2020, obrázky č. 27 – 29.

¹³ Príspevok Estónska k správe o právnom štáte 2020.

¹⁴ Verejný systém e-File poskytuje prístup k občianskoprávnym, správnym, trestným a priestupkovým konaniam. Má približne 5 000 používateľov, ktorí sa prihlásia do systému aspoň raz za týždeň, a denne dostane 50 000 žiadostí z klientských systémov.

¹⁵ Ďalšie informácie sú uvedené na adrese <https://www.rik.ee/en/international/public-e-file>.

¹⁶ Ďalšie informácie sú uvedené na adrese <https://www.rik.ee/en/international/e-file>.

¹⁷ Napríklad väzenskí dozorcovia nemôžu mať prístup k informáciám o súdnych konaniach.

¹⁸ Prostredníctvom súdneho informačného systému.

¹⁹ Prostredníctvom verejného systému e-File.

²⁰ Treba poznamenať, že na žiadosť členského štátu môže Komisia prostredníctvom programu na podporu štrukturálnych reforiem poskytnúť individualizované odborné poradenstvo s cieľom pomôcť pri návrhu a vykonávaní reforiem zameraných na podporu rastu. Táto podpora reforiem justičného systému je poskytovaná Estónsku od roku 2018. Keďže Estónsko je jednou z najviac digitalizovaných krajín na svete, aj pokiaľ ide o elektronické služby poskytované verejným sektorom, v porovnaní s menej digitalizovanými krajinami má počítačová kriminalita potenciálne veľký vplyv na stabilitu, hospodárstvo a rast Estónska. Podpora je zameraná na vytvorenie účinných národných útvarov boja proti počítačovej kriminalite v rámci polície, Rady pohraničnej stráže, prokuratúry a súdov s cieľom bojovať proti kybernetickým hrozbám, vyšetrovať ich a stíhať.

Efektívnosť

Estónsky justičný systém je efektívny. V roku 2019 boli občianskoprávne spory vyriešené na krajských súdoch v priemere do 95 dní, trestné veci v priemere do 226 dní vo všeobecných trestných konaniach, do 28 dní v zrýchlených konaniach a do 46 dní v priestupkových konaniach. Na prvostupňových súdoch boli správne veci vyriešené v priemere do 123 dní.²¹ Priemerný čas spracovania odvolaní bol 162 dní v občianskoprávných veciach, 44 dní v trestných veciach a 197 dní v správnych veciach. Dĺžka súdneho konania v občianskoprávných, obchodných a správnych veciach je kratšia než priemerná dĺžka (meraná ako čas rozsúdenia) a počet prebiehajúcich konaní je často medzi najnižšími v EÚ.²² Pri týchto typoch konaní bola miera vyriešenia prípadov vyššia ako 100 %, čo znamená, že súdy sú schopné zvládať nové prípady.

II. PROTIKORUPČNÝ RÁMEC

Ministerstvo spravodlivosti je zodpovedné za prípravu národnej stratégie boja proti korupcii, vykonáva dohľad nad podávaním správ o akčnom pláne stratégie boja proti korupcii a koordinuje ho. Osobitný výbor pre boj proti korupcii vykonáva parlamentnú kontrolu nad vykonávaním opatrení na boj proti korupcii a výbor pre dohľad nad financovaním politických strán dohliada na financovanie politických strán. Úrad národnej kriminálnej polície pre trestné činy korupcie je špecializovaný útvar zodpovedný za vykonávanie vyšetrovania prípadov korupcie a vnútorná bezpečnostná služba je zodpovedná za vyšetrovanie trestných činov korupcie spáchaných vysokopostavenými štátnymi úradníkmi a vysokopostavenými úradníkmi miestnej samosprávy v šiestich väčších obciach. Úrad prokurátora vykonáva dohľad nad predsúdnyimi trestnoprávnymi konaniami v súvislosti s trestnými činmi korupcie a riadi ich, pričom zastupuje prokuratúru na súdoch.

V indexe vnímania korupcie organizácie Transparency International dosiahlo Estónsko 74 zo 100 bodov a umiestnilo sa na 8. mieste v Európskej únii a na 18. mieste celosvetovo.²³

60 % respondentov osobitného prieskumu Eurobarometra 2020 považuje korupciu vo svojej krajine za rozšírenú (priemer EÚ je 71 %)²⁴ a 14 % respondentov má pocit, že korupcia ovplyvňuje ich každodenný život (priemer EÚ je 26 %). Pokiaľ ide o podnikanie, 44 % spoločností považuje korupciu za rozšírenú (priemer EÚ je 63 %), kým 9 % spoločností považuje korupciu za problém pri podnikaní (priemer EÚ je 37 %). 37 % respondentov si myslí, že sa vedie dostatok úspešných trestných stíhaní, ktoré by mali odrádzať ľudí od korupčných praktík (priemer EÚ je 36 %), kým 46 % spoločností sa domnieva, že ľudia a podniky pristihnuté pri podplácaní vyššieho úradníka sú primerane potrestané (priemer v EÚ: 31 %)²⁵.

Pripravuje sa nová stratégia boja proti korupcii. Ministerstvo spravodlivosti (oddelenie pre politiku v oblasti trestného práva) je zodpovedné za koordinovanie činností boja proti korupcii.²⁶

²¹ Príspevok Estónska k správe o právnom štáte 2020.

²² Porovnávací prehľad EÚ v oblasti justície za rok 2020, obrázky č. 4 – 15.

²³ Index organizácie Transparency International na rok 2020.

²⁴ Osobitný prieskum Eurobarometra 502 (2020).

²⁵ Rýchly prieskum Eurobarometra 482.

²⁶ Každé ďalšie ministerstvo má koordinátora predchádzania korupcii, ktorý je vymenovaný, aby riadil vykonávanie protikorupčnej politiky vo svojej oblasti zodpovednosti. Sieť sa stretáva približne štyri až päťkrát ročne a na stretnutiach sa zúčastňujú zástupcovia polície, občianskej spoločnosti, parlamentu, Štátneho audítorského úradu a iné zainteresované strany. Rozpočet na koordináciu boja proti korupcii je 7 000 – 15 000 EUR na projekty boja proti korupcii navyše k prevádzkovým nákladom na personál.

Ministerstvo spravodlivosti vykonáva dohľad nad podávaním správ o akčnom pláne stratégie boja proti korupcii a koordinuje podávanie týchto správ.²⁷ Súčasná stratégia sa týka rokov 2013 až 2020 a blíži sa ku koncu.²⁸ Pripravuje sa nová stratégia. Zoznam vysokorizikových sektorov sa premietol do priorit stratégie boja proti korupcii na roky 2013 – 2020 a v súčasnosti zahŕňa zdravotnú starostlivosť a vzdelávanie. Verejné obstarávanie sa považuje za oblasť náchylnú na horizontálnu korupciu naprieč rôznymi sektormi.

Právomoci v oblasti predchádzania korupcii a boja proti nej sa delia medzi rôzne inštitúcie.

Úrad prokurátora vykonáva dohľad nad predsúdnyimi trestnoprávnymi konaniami v súvislosti s trestnými činmi korupcie a riadi ich, pričom zastupuje prokuratúru na súdoch.²⁹ Počet zaznamenaných trestných činov korupcie sa v roku 2019 znížil o 81 % v porovnaní s rokom 2018.³⁰ Približne 40 % prípadov korupcie sa vyskytlo na miestnej úrovni.³¹ Podľa prokuratúry sú rozpočtové zdroje uspokojivé.³² Úrad národnej kriminálnej polície pre trestné činy korupcie je špecializovaný útvar zodpovedný za vykonávanie vyšetrovania prípadov korupcie. Funkcie Úradu národnej kriminálnej polície pre trestné činy korupcie zahŕňajú predchádzanie korupcii a predsúdne vyšetrovanie trestných činov pod dohľadom a riadením prokuratúry a riešenie prečinov prípadoch korupcie.³³ Okrem toho má vnútorná bezpečnostná služba kompetencie pokiaľ ide o predsúdne vyšetrovanie trestných činov a riešenie priestupkov v prípadoch korupcie. Každé ministerstvo má jedného úradníka na koordinovanie predchádzania korupcii a zaistenie vykonávania činností národnej stratégie boja proti korupcii v príslušnom sektore. V prípade podozrenia z korupcie alebo rizík korupcie informujú koordinátori predchádzania korupcii aj príslušného ministra. Ak existuje dôkaz o korupcii, nahlasujú to polícii.³⁴ Osobitný výbor parlamentu pre boj proti korupcii vykonáva parlamentnú kontrolu nad vykonávaním opatrení na boj proti korupcii, prejednáva a hodnotí potenciálne prípady korupcie úradníkov určené v protikorupčnom zákone.³⁵ Výbor pre dohľad nad financovaním politických strán dohliada na financovanie politických strán a vykonáva dohľad nad zákonnosťou získavania a čerpania finančných prostriedkov politických strán, volebných koalícií a nezávislých kandidátov, ktorí sa zúčastňujú na voľbách.³⁶

²⁷ Estónska vláda, stratégia boja proti korupcii na roky 2013 – 2020.

²⁸ *Korruptsioonivastase strateegia aastateks 2013-2020" rakendusplaan aastateks 2017-2020.*

²⁹ Rozpočet prokuratúry na rok 2020 je 15 159 770 EUR, čo je o 763 801 EUR viac ako v roku 2019.

³⁰ Ministerstvo spravodlivosti, kriminalita v Estónsku – 2019, korupcia. <https://www.kriminaalpolitika.ee/kuritegevusestatistika/korruptsioon.html>.

³¹ Ministerstvo spravodlivosti, trestné činy zaznamenané v rokoch 2003 – 2018, Tallin, 2019.

³² Rozpočet prokuratúry na rok 2020 je 15 159 770 EUR, čo je o 763 801 EUR viac ako v roku 2019. Vysvetlivky k štátnemu rozpočtu na rok 2020. <https://www.riigikogu.ee/download/52fab2ca-9670-4add-8347-4c880a647a63>.

³³ V roku 2019 pracovalo na úrade 33 osôb. Úrad pre trestné činy korupcie mal rozpočet na rok 2019 vo výške 1 156 132 EUR. Pozri aj <https://www.politsei.ee/files/Korruptsioon/Trykised/korruptsioonsisu2017engnett.pdf?18996834f6>.

³⁴ Kontaktné osoby pre prevenciu korupcie na ministerstvách, *Korruptsioon.ee*, <https://www.korruptsioon.ee/en/anti-corruption-activity/corruption-prevention-contacts-ministries>.

³⁵ Výbor je zložený z piatich členov parlamentu a dvoch stálych úradníkov. Výbor monitoruje súlad s obmedzeniami, ktoré sa týkajú činností členov parlamentu Riigikogu, a skúma ich majetkové priznania, predkladá parlamentu ročný prehľad svojich činností, vykonáva parlamentný dohľad nad protikorupčnými opatreniami vrátane stretnutí so štátnymi orgánmi, orgánmi presadzovania práva, ako je vnútorná bezpečnostná polícia, národná kriminálna polícia a prokuratúra, s cieľom zhromažďovať informácie. Osobitný výbor má právo predvolávať osoby a vyžiadať si informácie a dokumenty k nahliadnutiu. Má aj právo navrhovať zmeny právnych predpisov. Pozri ďalšie informácie o činnostiach dohľadu osobitného výboru pre boj proti korupcii na: <https://www.riigikogu.ee/en/parliament-of-estonia/committees/anti-corruption-select-committee/>.

³⁶ Výbor tvoria členovia vymenovaní politickými stranami, ktoré majú zastúpenie v parlamente *Riigikogu*, a zástupcovia verejného ochrancu práv, generálneho audítora a Národného volebného výboru. Členovia výboru sú nezávislí a nezastupujú záujmy a názory organizácií, ktoré ich vymenovali za členov výboru.

Nie sú zavedené žiadne komplexné pravidlá na ochranu oznamovateľov. V zmenách protikorupčného zákona z roku 2013 sa úradníkom zakazuje zatajovať korupciu a od orgánov sa požaduje, aby chránili dôvernosť identity oznamovateľov konajúcich v dobrej viere. Týmito zmenami sa však reguluje len verejný sektor, nie súkromný sektor.

Lobizmus nie je právne upravený. Neexistujú žiadne právne normy, ktoré by určovali rámec a regulovali lobizmus. Skupina GRECO odporučila prijať pravidlá o kontaktoch medzi lobistami a osobami v najvyšších výkonných funkciách a zverejňovať tieto kontakty.³⁷ Vláda momentálne pripravuje návrh nariadenia o lobizme pre verejných činiteľov pôsobiacich vo výkonnej moci.

Prebehla určitá diskusia o potrebe zverejňovať ekonomické záujmy manažérov štátom vlastnených podnikov. Pokiaľ ide o majetkové priznanie, protikorupčný zákon prijatý v roku 2013 posilnil kompetencie osobitného parlamentného výboru pre boj proti korupcii.³⁸ Medzi zlepšenia patrí rozšírenie údajov, ktoré majú byť uvedené v priznaní, a rozšírenie právomocí a práv výboru. Na základe revidovaného zákona bol v roku 2014 založený elektronický register vyhlásení o záujmoch. Na rozdiel od hospodárskych záujmov štátom vlastnených spoločností sú tieto vyhlásenia o záujmoch už verejne dostupné a preto podliehajú verejnej kontrole vrátane kontroly médiami. Systém priznávania majetku a záujmov s účinnosťou od roku 2014 umožňuje každému úradníkovi, ktorý podáva priznanie, aby použil predvyplnený formulár a podal priznanie elektronicky. Verejnosť má prístup k podanému priznaniu tri roky od dátumu podania.³⁹

Boli zavedené ustanovenia upravujúce „jav otáčavých dverí“. Zákon o verejnej službe obsahuje ustanovenia, podľa ktorých sa úradník, ktorý bol prepustený z funkcie, nemôže do jedného roka od dátumu prepustenia stať prepojenou osobou⁴⁰ s právnickou osobou v oblasti súkromného práva, nad ktorou úradník v poslednom roku vykonával priamy alebo neustály dohľad.

---

³⁷ GRECO, piate kolo hodnotenia – hodnotiacia správa, odporúčanie v): „aby boli stanovené pravidlá, ktoré budú upravovať (i) kontakty medzi osobami v najvyšších výkonných funkciách a lobistami/tretími stranami, ktoré sa snažia ovplyvniť proces verejného rozhodovania; a (ii) zverejňovanie týchto kontaktov a záležitostí, ktoré sú predmetom rokovaní“.

³⁸ Protikorupčný zákon. <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/521082014007/consolide>. (ku dňu 22. 9. 2014)

³⁹ GRECO, štvrté kolo hodnotenia – správa o plnení odporúčaní.

⁴⁰ Prepojená osoba je v tomto kontexte právnická osoba, v ktorej má úradník alebo s ním prepojená osoba aspoň 1/10 podiel alebo právo nadobúdať podiel; a právnická osoba, v ktorej je úradník alebo rodinný príslušník členom riadiacich alebo dozorných orgánov.

III. PLURALITA MÉDIÍ

Sloboda prejavu a právo na prístup k informáciám sú v Estónsku právne a formálne chránené Ústavou Estónskej republiky.⁴¹ Sekundárne právne predpisy zaisťujú právo novinárov na ochranu ich zdrojov a podporujú slobodu médií v sektore rozhlasového a televízneho vysielania.⁴² Právo na informácie je explicitne priznané v ústave, zákone o verejných informáciách⁴³ a zákone o ochrane osobných údajov^{44, 45}.

Cieľom plánovanej reformy je posilniť nezávislosť regulačného orgánu pre médiá – Úradu na ochranu spotrebiteľa a technickú reguláciu (ECPTRA). ECPTRA je vládna organizácia, ktorá vznikla v roku 2019 spojením Rady na ochranu spotrebiteľa a Úradu technickej regulácie. Úrad pôsobí ako administratívna časť ministerstva hospodárskych záležitostí a komunikácií. Cieľom zmien, ktorými sa transponuje zrevidovaná smernica o audiovizuálnych mediálnych službách,⁴⁶ je upraviť úlohy, právomoci a kompetencie úradu ECPTRA. Estónske úrady oznámili, že zadefinujú aj postavenie ECPTRA ako nezávislého úradu v súlade s požiadavkami na nezávislosť, ktoré sú zakotvené v smernici o audiovizuálnych mediálnych službách.⁴⁷

Estónska tlačová rada (*Pressinõukogu*) je dobrovoľný samoregulačný orgán. Má za úlohu riešiť sťažnosti verejnosti v súvislosti s materiálmi uverejnenými v tlači, na online portáloch s novinárskym obsahom a na staniciach služieb verejnoprávneho vysielania. Tlačová rada má okrem rotujúceho predsedu desiatich členov vrátane šiestich členov z mediálneho sektora a štyroch prísediacich členov z nemediálnych sektorov. Bola založená Estónskym združením vydavateľov novín.⁴⁸

V súčasnosti neexistujú žiadne osobitné právne ustanovenia, ktoré by vyžadovali zverejňovanie informácií o vlastníctve. Napriek tomu sú všeobecné informácie týkajúce sa podnikania dostupné elektronicky a prístup k údajom v obchodnom registri je bezplatný.⁴⁹ Určité obavy vyplynuli z nedostatku informácií o vlastníctve médií.⁵⁰ Súčasný návrh zákona, ktorým sa transponuje smernica o audiovizuálnych mediálnych službách, však obsahuje nové ustanovenie, ktorým sa upravujú verejne dostupné údaje o štruktúre a transparentnosti vlastníctva médií na základe príslušných ustanovení smernice o audiovizuálnych mediálnych službách.⁵¹ V súčasnosti nie sú informácie o konečnom vlastníctve mediálnych spoločností vždy sprístupnené verejnosti. Preto podľa Monitorovania plurality médií 2020 (MPM 2020) predstavuje situácia v súvislosti s transparentnosťou vlastníctva médií v Estónsku stredné

⁴¹ Oddiel 44 – 46, <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/521052015001/consolide>.

⁴² Články 15 a 13 zákona o mediálnych službách, pozri: www.riigiteataja.ee/en/eli/506112013019/consolide.

⁴³ <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/514112013001/consolide>.

⁴⁴ Zákon o ochrane osobných údajov (*Isikuandmete kaitse seadus*) <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/523012019001/consolide>.

⁴⁵ V roku 2020 sa Estónsko umiestnilo na 14. mieste vo svetovom rebríčku slobody tlače, ktorý zostavuje organizácia Reportéri bez hraníc.

⁴⁶ Návrh zákona, ktorým sa mení smernica o audiovizuálnych mediálnych službách [smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1808 zo 14. novembra 2018, ktorou sa mení smernica 2010/13/EÚ], prešiel medziinštitucionálnymi konzultáciami a v auguste bude predložený vláde na schválenie. Parlament ho prerokuje v septembri.

⁴⁷ Článok 30 smernice o audiovizuálnych mediálnych službách.

⁴⁸ Webové sídlo Estónskeho združenia vydavateľov novín (*Eesti Ajalehtede Liit*) na lokalite Estónskej tlačovej rady (*Pressinõukogu*), <http://vana.meediaaliit.ee/pressinoukogu/index-eng.html>.

⁴⁹ Obchodný register je k dispozícii tu: <https://www.rik.ee/en/e-business-register>.

⁵⁰ Informácie získané počas návštevy krajiny a procesu konzultácií pri príprave správy.

⁵¹ Článok 5 smernice o audiovizuálnych mediálnych službách.

riziko. Zároveň ukazovateľ plurality trhu predstavuje vysoké riziko z dôvodu rastúcej horizontálnej a vertikálnej koncentrácie vlastníctva médií. Týka sa to najmä regionálnych médií, ktoré majú v krajine silnú tradíciu. Zisťovacia misia Európskeho centra pre slobodu tlače a médií v roku 2018 poukázala na to, že koncentrácia médií vyvoláva obavy.⁵² Pokiaľ ide o lokálne médiá, MPM 2020 poukázalo na stredné riziko súvisiace s politickou nezávislosťou médií z dôvodu nedostatku pravidiel, ktoré by upravovali konflikt záujmov medzi vlastníckmi médií a vládnucimi stranami a politikmi.⁵³

Právo na informácie je zakotvené v ústave a zákon o verejných informáciách upravuje právo verejnosti na prístup k informáciám, ktorými disponujú subjekty verejného sektora. Zainteresované strany však upozornili Komisiu⁵⁴ a Monitorovanie plurality médií poukázalo na existenciu podozrenia, že verejná správa zvykne v niektorých prípadoch odmietnuť poskytnúť prístup k informáciám pre verejnosť.

Rámec na ochranu novinárov je komplexný. Vychádza zo slobody prejavu, ktorá je explicitne priznaná v estónskej ústave a zákone o mediálnych službách. Zákon o mediálnych službách obsahuje ustanovenie o ochrane zdroja informácií. Trestný poriadok takisto obsahuje záruky na ochranu novinárov.⁵⁵ Trest odňatia slobody je však jednou z predpokladaných sankcií za niektoré špecifické prípady ohovárania.⁵⁶ Analýza ukazovateľa o novinárskej profesii, normách a ochrane novinárov uvádza nízke riziko v MPM 2020. Nedávno však vyplynuli určité obavy, pokiaľ ide o zasahovanie do práce investigatívnych novinárov.⁵⁷ V rokoch 2019 a 2020 platforma Rady Európy na podporu ochrany žurnalistiky a bezpečnosti novinárov nezverejnila žiadne relevantné varovanie týkajúce sa Estónska.⁵⁸ V roku 2020 bolo zverejnené jedno varovanie týkajúce sa údajného zastrahujúceho účinku na slobodu médií; prípad sa však týkal skôr uplatnenia finančných sankcií vydaných na úrovni EÚ, ako to potvrdila Európska komisia vo svojom stanovisku z 19. júna 2020.⁵⁹

---

⁵² Spoločná misia Európskej federácie novinárov a Európskeho centra pre slobodu tlače a médií do pobaltských štátov 2018 https://adobeindd.com/view/publications/c17c50d1-7733-41c3-b0fd-de8de57e8d9a/alnr/publication-web-resources/pdf/FFM_Baltics_cc.pdf.

⁵³ Tieto zistenia potvrdzujú informácie získané počas návštevy krajiny.

⁵⁴ Informácie získané počas návštevy krajiny.

⁵⁵ Oddiel 72 Trestného poriadku – <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/530102013093/consolide>.

⁵⁶ Dekriminalizácia ohovárania, https://cmpf.eu.eu/wp-content/uploads/2019/01/decriminalisation-of-defamation_Infographic.pdf.

Vyskytujú sa len veľmi špecifické prípady ohovárania konkrétnej kategórie osôb, ktoré by mohlo viesť k odňatiu slobody (osoby chránené medzinárodnou imunitou podľa § 247, zástupca štátneho orgánu podľa § 275, sudca/súd podľa § 305 Trestného zákona).

⁵⁷ „Organizácia Reportéri bez hraníc má mimoriadne obavy o budúcnosť nezávislej žurnalistiky v Estónsku, kde takmer všetci investigatívni novinári a mienkotvorní redaktori v uplynulých týždňoch odišli z hlavného estónskeho denníka Postimees s výhlásením, že stratili dôveru v jeho manažment.“ „Organizácia Reportéri bez hraníc v apríli 2019 vyjadrila obavy, pokiaľ ide o kontrolu denníka Postimees Margusom Linnamäeom, keď novinári Postimees uviedli, že boli vystavení rôznym formám nátlaku, aby kryli udalosti spojené s dlhým zoznamom iných obchodných záujmov Margusa Linnamäea“, január 2020, <https://rsf.org/en/news/does-crisis-leading-daily-mean-end-investigative-journalism-estonia>.

⁵⁸ Rada Európy, platforma na podporu ochrany žurnalistiky a bezpečnosti novinárov.

⁵⁹ Rada Európy, platforma na podporu ochrany žurnalistiky a bezpečnosti novinárov, odpoveď estónskej vlády adresovaná platforme, pokiaľ ide o ruskú štátnu tlačovú agentúru Sputnik. Dňa 19. júna Európska komisia prijala stanovisko k uplatňovaniu finančných sankcií uložených prostredníctvom nariadenia Rady (EÚ) č. 269/2014, podľa ktorého Estónsko uplatnilo finančné sankcie voči Rossiya Segodnya (Sputnik – Estónsko) oprávnene. Pozri stanovisko k uplatňovaniu finančných sankcií uložených prostredníctvom nariadenia Rady (EÚ) č. 269/2014, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/200619-opinion-financial-sanctions_en.pdf.

IV. INÉ INŠTITUCIONÁLNE OTÁZKY SÚVISIACE SO SYSTÉMOM BRÝD A PROTIVÁH

Estónsko je parlamentná republika s jednokomorovým parlamentom, kde Komora Najvyššieho súd pre kontrolu ústavnosti môže za určitých podmienok vykonávať *ex-post* kontrolu ústavnosti na základe ústavnej sťažnosti. Okrem justičného systému zohráva úlohu v systéme brýd a protiváh aj Úrad verejného ochrancu práv (ombudsman). Zapojenie verejnosti a zainteresovaných strán je podporené modernými nástrojmi informačných a komunikačných technológií.

Vyvíja sa nové prostredie tvorby práva a usmernenia legislatívnej politiky na ďalšie podporenie používateľsky ústretového prostredia a inkluzívnosti verejnosti a zainteresovaných strán. Pravidlá ustálenej legislatívnej praxe a tvorby právnych predpisov upravujú tvorbu právnych predpisov.⁶⁰ Proces obvykle začína vypracovaním „legislatívneho návrhu“ s uvedením podrobností o danom probléme, ktorý rieši, potenciálnej cieľovej skupiny, analýzy súčasnej situácie a možností politiky, ako aj potenciálneho vplyvu akýchkoľvek prípadných krokov.⁶¹ Požaduje sa, aby ministerstvá identifikovali zainteresované strany, ktoré budú čo najskôr zapojené do procesu, najneskôr počas fázy vypracovávania legislatívneho návrhu alebo návrhu na vypracovanie plánu rozvoja. Konzultácie so zainteresovanými sa musia vykonávať aspoň v dvoch fázach: keď sa rozhoduje o vypracovaní návrhu právneho predpisu (návrh) a ak bol právny predpis už vypracovaný, pred jeho predložením parlamentu. Všetky návrhy právnych predpisov, legislatívne návrhy, návrhy na vypracovanie plánu rozvoja alebo iné potenciálne významné záležitosti sa zverejňujú v informačnom systéme politiky EIS (*Eelnõude infosüsteem*) na účely konzultácií. Zainteresované strany sa takisto pravidelne priamo zapájajú prostredníctvom žiadostí o poskytnutie vstupných informácií. Ministerstvo spravodlivosti pracuje na projekte vytvorenia nového prostredia tvorby práva, ktoré by bolo používateľsky ústretivejšie a malo by inovatívne spôsoby lepšieho a inkluzívnejšieho navrhovania právnych predpisov. Parlament rokuje o návrhu usmernení pre vývoj legislatívnej politiky 2030, ktorého cieľom je obnoviť normu dobrej legislatívnej politiky a slúžiť ako usmernenie pre tvorbu politik aj vzhľadom na zapojenie zainteresovaných strán.

Komora Najvyššieho súd pre kontrolu ústavnosti vykonáva kontrolu ústavnosti. Najvyšší súd je najvyšší súd tretieho stupňa a zároveň súd pre kontrolu ústavnosti. Komora pre kontrolu ústavnosti skúma ústavnosť všeobecne uplatňovaných zákonov a iných právnych predpisov v súlade so zákonom o súdnom konaní o kontrole ústavnosti.⁶² Rôzne druhy konania o kontrole ústavnosti môžu byť začaté na návrh súdu, prezidenta republiky, verejného ochrancu práv, rady miestnej samosprávy alebo parlamentu. Prezident môže podať návrh na vyhlásenie neústavnosti zákona, ktorý parlament prijal bez zmien pri druhom čítaní po tom, ako prezident v počiatočnej fáze odmietol vyhlásiť daný zákon za neústavný (*ex-ante* kontrola ústavnosti). Verejný ochranca práv (ombudsman) takisto zohráva kľúčovú úlohu v systéme kontroly ústavnosti právnych predpisov a najmä má právo začať *ex-post* abstraktnú kontrolu ústavnosti.⁶³ V súlade s judikatúrou Najvyššieho súdu súd v niektorých výnimočných prípadoch umožňuje žalobcovi podať samostatnú sťažnosť priamo na Najvyšší súd pred vyčerpaním právnych prostriedkov nápravy pred nižšími súdmi, konkrétne

⁶⁰ <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/508012015003/consolide>.

⁶¹ Verejnosť má voľný prístup ku všetkým týmto dokumentom prostredníctvom informačného systému návrhov právnych predpisov a politiky (*Eelnõude infosüsteem* alebo EIS), ktorý je dostupný na adrese <http://eelnoud.valitsus.ee/main#ANx6shIc>.

⁶² Celé znenie zákona pozri na <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/512122019006/consolide>.

⁶³ Článok 6 zákona o súdnom konaní o kontrole ústavnosti.

v situácii, keď neexistuje žiaden účinný prostriedok nápravy na ochranu základných práv žalobcu.⁶⁴

Mandát Úradu verejného ochrancu práv (ombudsman) bol rozšírený zmenami zákona. Ochranca práv je neakreditovaný pridružený člen Európskej siete národných inštitúcií pre ľudské práva. V januári 2019 nadobudol účinnosť nový právny predpis⁶⁵ o tejto inštitúcii, ktorým bol rozšírený jej mandát, aby mohla pôsobiť ako estónska národná inštitúcia pre ľudské práva. Verejný ochranca práv má široký a silný mandát vrátane postavenia ako národný preventívny mechanizmus podľa Dohovoru OSN proti mučeniu a národný mechanizmus monitorovania podľa Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím. Zároveň vykonáva úlohy ombudsmana pre práva detí. Verejný ochranca práv nedávno požiadal Globálnu alianciu národných inštitúcií pre ľudské práva o akreditáciu a v súčasnosti prebieha akreditačný proces.⁶⁶

Estónsko vyhlásilo núdzovú situáciu v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19. Dňa 12. marca 2020 vyhlásila estónska vláda núdzovú situáciu a predsedu vlády vymenovala za manažéra núdzovej situácie. Dňa 20. marca 2020 informovala Radu Európy v súlade s doložkou o výnimke, ktorá je obsiahnutá v článku 15 Európskeho dohovoru o ľudských právach (ďalej len „Dohovor“), že niektoré opatrenia prijaté na ochranu „verejného zdravia“ môžu byť spojené s odchýlením sa od určitých povinností Estónska vyplývajúcich z Dohovoru. Legislatívne výnosy predsedu vlády (ako manažéra núdzovej situácie) podliehali súdnemu preskúmaniu pred správnym súdom (nepodliehali však kontrole zo strany parlamentu ani prezidenta). Núdzová situácia bola ukončená 18. mája 2020 (v ten istý deň bola zrušená výnimka podľa článku 15 Dohovoru).

Pripravuje sa nový plán rozvoja občianskej spoločnosti na roky 2021 – 2030. Na základe koncepcie rozvoja občianskej spoločnosti v Estónsku propaguje vláda občiansku spoločnosť prostredníctvom plánu rozvoja občianskej spoločnosti na roky 2015 – 2020.⁶⁷ Od roku 2018 sa ministerstvo vnútra zaoberá procesom návrhu nového plánu rozvoja občianskej spoločnosti na roky 2021 – 2030 v spolupráci so zainteresovanými stranami a s ich aktívnym zapojením vrátane zastrešujúcich organizácií, ktoré reprezentujú OOS v Estónsku. Tento proces zahŕňa stretnutia pracovných skupín a konzultácie so zainteresovanými stranami v rôznych krajoch Estónska.⁶⁸ Priestor občianskej spoločnosti v Estónsku sa považuje za otvorený.⁶⁹

---

⁶⁴ Rozsudok Najvyššieho súdu *en banc*, 3-1-3-10-02, zo 17. marca 2003.

⁶⁵ Pozri zmeny zákona o verejnom ochrancovi práv z januára 2019.

⁶⁶ Z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19 bola odložená akreditácia pre status „A“ podľa parížskych zásad OSN, ktorá bola plánovaná na marec 2020. Pozri aj ENNHRI, Právny štát v Európskej únii, správy národných inštitúcií pre ľudské práva, s. 73.

⁶⁷ https://www.siseministerium.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/estonian_cs_dev_plan_2015-2020_extract.pdf.

⁶⁸ Príspevok Estónska k správe o právnom štáte 2020.

⁶⁹ Pozri rating organizácie CIVICUS; ratingové hodnotenia sú na stupnici piatich kategórií vymedzené ako: otvorený, zúžený, obmedzovaný, potlačovaný a uzavretý.

Príloha: Zoznam zdrojov v abecednom poradí.*

* Zoznam príspevkov prijatých v kontexte konzultácií k správe o právnom štáte 2020 sa nachádza na (webovom sídle Komisie).

Centrum pre pluralitu a slobodu médií (2020), Monitorovanie plurality médií 2020. <https://cmpf.eu.eu/media-pluralism-monitor/mpm-2020>.

Centrum registrov a informačných systémov, webová stránka elektronického obchodného registra. <https://www.rik.ee/en/e-business-register>.

Centrum registrov a informačných systémov, webová stránka systému e-File. <https://www.rik.ee/en/international/e-file>.

CIVICUS, monitor na sledovanie priestoru občianskej spoločnosti: Estónsko. <https://monitor.civicus.org/country/estonia/>.

Estónska vláda (2013), stratégia boja proti korupcii na roky 2013 – 2020. https://www.korruptsioon.ee/sites/www.korruptsioon.ee/files/elfinder/dokumentid/korruptsioonivastane_strategia_2013-2020_1.pdf.

Estónska vláda (2020), vykonávanie plánu stratégie boja proti korupcii na roky 2013 – 2020 a 2017–2020. https://www.korruptsioon.ee/sites/www.korruptsioon.ee/files/elfinder/dokumentid/lisa_2_rakendus_plaan_2018-2020.pdf.

Estónska vláda, informačný systém politiky. <http://eelnoud.valitsus.ee/main#ANx6shIc>.

Estónsko (2020), príspevok Estónska k správe o právnom štáte 2020.

Európska komisia (2019, 2020), *porovnávací prehľad EÚ v oblasti justície*.

Európska sieť národných inštitúcií pre ľudské práva – ENNHRI (2020), Právny štát v Európskej únii: správy národných inštitúcií pre ľudské práva.

Generálne riaditeľstvo pre komunikáciu (2020), osobitný prieskum Eurobarometra 502: korupcia.

Generálne riaditeľstvo pre komunikáciu (2020), rýchly prieskum Eurobarometra č. 482: názory podnikov na korupciu v EÚ.

GRECO (2013), štvrté kolo hodnotenia – hodnotiacia správa o Estónsku týkajúca sa predchádzania korupcii, pokiaľ ide o poslancov, sudcov a prokurátorov.

GRECO (2015), štvrté kolo hodnotenia – správa o plnení odporúčaní Estónskom týkajúca sa predchádzania korupcii, pokiaľ ide o poslancov, sudcov a prokurátorov.

GRECO (2017), štvrté kolo hodnotenia – druhá správa o plnení odporúčaní Estónskom týkajúca sa predchádzania korupcii, pokiaľ ide o poslancov, sudcov a prokurátorov.

GRECO (2018), piate kolo hodnotenia – hodnotiacia správa o Estónsku týkajúca sa predchádzania korupcii a podpory integrity v ústredných štátnych správach (najvyšších výkonných funkciách) a v orgánoch presadzovania práva.

Ministerstvo spravodlivosti (2019), kriminalita v Estónsku – 2019. <https://www.kriminaalpoliitika.ee/kuritegevuse-statistika/korruptsioon.html>.

Ministerstvo spravodlivosti (2019), trestné činy zaznamenané v rokoch 2003 – 2018. https://www.kriminaalpoliitika.ee/sites/krimipoliitika/files/elfinder/dokumentid/registreeritud_kuriteod_2003-2018.xlsx.

Ministerstvo spravodlivosti (2020), estónske online školenie o boji proti korupcii a konfliktoch záujmov – webová stránka YouTube. <https://www.youtube.com/playlist?list=PL5JI001vz8bOi09N3PabBK2ogjrf0k03V>.

Najvyšší súd Estónska, rozsudok zo 17. marca 2003, 3-1-3-10-02.
<https://www.riigikohus.ee/en/constitutional-judgment-3-1-3-10-02>

Odporúčanie Rady, ktoré sa týka národného programu reforiem Estónska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Estónska na rok 2020 ST 8177/20 – COM(2020) 506 final.

Osobitný výbor pre boj proti korupcii, webová stránka. <https://www.riigikogu.ee/en/parliament-of-estonia/committees/anti-corruption-select-committee/>.

Plán rozvoja estónskej občianskej spoločnosti na roky 2015 – 2020, https://www.siseministeerium.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/estonian_cs_dev_plan_2015-2020_extract.pdf.

Platforma Rady Európy na podporu ochrany žurnalistiky a bezpečnosti novinárov, <https://www.coe.int/en/web/media-freedom/the-platform>.

Pravidlá ustálenej legislatívnej praxe a tvorby právnych predpisov. <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/508012015003/consolide>.

Rada Európy, platforma na podporu ochrany žurnalistiky a bezpečnosti novinárov (2020), odpoveď estónskej vlády platforme v súvislosti s ruskou štátnou tlačovou agentúrou Sputnik. <https://rm.coe.int/estonia-reply-en-sputnik-24january2020/168099922f>.

Rada pre správu súdnictva (2020), odporúčania Rady pre správu súdov k organizácii správy súdnictva počas núdzovej situácie. <https://www.kohus.ee/sites/www.kohus.ee/files/elfinder/KHN%20recommendations.docx.pdf>.

Reportéri bez hraníc (2020), *Does crisis at leading daily mean end to investigative journalism in Estonia?* (Je kríza v hlavnom denníku koncom investigatívnej žurnalistiky v Estónsku?) <https://rsf.org/en/news/does-crisis-leading-daily-mean-end-investigative-journalism-estonia>.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937 z 23. októbra 2019 o ochrane osôb, ktoré nahlasujú porušenia práva Únie L 305/17.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/13/EÚ z 10. marca 2010 o koordinácii niektorých ustanovení upravených zákonom, iným právnym predpisom alebo správnym opatrením v členských štátoch týkajúcich sa poskytovania audiovizuálnych mediálnych služieb (smernica o audiovizuálnych mediálnych službách) L 95/1.

Virtuálna návšteva Estónska v súvislosti so správou o právnom štáte 2020.

Príloha II: Návšteva Estónska

Útvary Komisie absolvovali v júni a júli 2020 virtuálne stretnutia s týmito subjektmi:

- Regulačný úrad na ochranu spotrebiteľa a technickú reguláciu
- Rada pre správu súdov
- Estónske združenie novinárov
- Finančná spravodajská jednotka
- Ministerstvo spravodlivosti
- Národná kriminálna polícia
- Osobitný výbor parlamentu pre boj proti korupcii
- Tlačová rada
- Prokuratúra
- Najvyšší súd
- Transparency International Estónsko

* Komisia sa na viacerých horizontálnych stretnutiach stretla aj s týmito organizáciami:

- Amnesty International
- Únia občianskych slobôd pre Európu
- Civil Society Europe
- Konferencia európskych cirkví
- EuroCommerce
- European Center for Not-for-Profit Law
- Európske centrum pre slobodu tlače a médií
- Európske občianske fórum
- Free Press Unlimited
- Front Line Defenders
- ILGA-Europe
- Medzinárodná komisia právnikov
- Medzinárodná federácia pre ľudské práva
- Medzinárodný tlačový inštitút
- Platforma pre celoživotné vzdelávanie
- Open Society Justice Initiative/Open Society European Policy Institute
- Reportéri bez hraníc
- Transparency International EÚ